

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039

2017.gada 27. februārī Nr.1-09/109

Par atbildes sniegšanu uz konsultāciju dokumentu par grozījumiem siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā

SIA “Fortum Jelgava” (turpmāk tekstā – Fortum) ir iepazinies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk tekstā – Regulators) izsludināto publiskās konsultācijas dokumentu (turpmāk tekstā – Konsultāciju dokuments) par sagatavotajiem grozījumiem 2010.gada 14.aprīļa lēmumā Nr.1/7 “Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” (turpmāk tekstā – Metodika) un vēlamies paust savus komentārus un priekšlikumus.

1. Piedāvātais Regulatora risinājums.

Kā pamatojums veiktajiem grozījumiem Metodikā, tiek minēts, ka saistībā ar 2016.gada 11.februārī pieņemtajiem grozījumiem Enerģētikas likumā, saskaņā ar kuriem pēc 2017.gada 3.aprīļa sāks darboties dabasgāzes tirgus, turpmāk netiks apstiprināts dabasgāzes tirdzniecības gala tarifs un dabasgāzes cena veidosies tirgus apstākļos. Regulators turpinās apstiprināt tikai dabasgāzes pārvades, uzglabāšanas un sadales pakalpojumu tarifus.

Līdz šim siltumenerģijas apgādes komersanti siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifus (turpmāk tekstā – Tarifi) noteica pie dažādām dabasgāzes tirdzniecības cenām. Ņemot vērā, ka līdz ar dabasgāzes tirgus atvēršanu dabasgāzes gala tarifi turpmāk netiks apstiprināti, lai radītu tiesiskus apstākļus, ka komersanti līdz ar dabasgāzes tirgus atvēršanu var turpināt piemērot apstiprinātos un spēkā esošos Tarifus, ir nepieciešams noteikt, kā Tarifi piemērojami norēķiniem no 2017.gada 3.aprīļa.

Kā Tarifu tūlītējai piemērošanai piedāvātais Regulatora risinājums pēc dabasgāzes tirgus atvēršanas, ir piemērot pašreizējos Tarifus, kas atbilst pēdējai publicētajai dabasgāzes tirdzniecības cenai. Minētais nosacījums būtu spēkā no 2017.gada 3.aprīļa līdz dienai, kad komersants iesniegs apstiprināšanai un stāsies spēkā jauns Tarifs.

Fortum pozitīvi vērtē Regulatora iniciatīvu rast risinājumu Tarifu noteikšanai pēc dabasgāzes tirgus atvēršanas, sabalansējot visu pušu intereses un iespēju robežās mazinot ilgstošas administratīvās procedūras. Tai pašā laikā ierosinām meklēt alternatīvus risinājumus, kas būtu balstīti uz komersantu, kas sniedz siltumenerģijas apgādes pakalpojumus (turpmāk tekstā - Komersanti) faktiskajām izmaksām par dabasgāzi, lai netiktu pasliktināta nedz gala patērētāju - siltumenerģijas apgādes pakalpojumu lietotāju (turpmāk tekstā – Gala lietotāji), nedz arī Komersantu situācija. Pie Regulatora šobrīd piedāvātā risinājuma var rasties situācijas, kad

faktiskā dabasgāzes cena var būt augstāka par Tarifos fiksēto, kas nostādīs finansiāli sarežģītā situācijā Komersantus, radot problēmas norēķināties par izlietoto dabas gāzi. Turpretim gadījumā, ja faktiskā dabasgāzes cena būs zemāka kā Tarifos fiksētā, tas radīs situācijas, kad Gala lietotājiem par saņemtajiem pakalpojumiem būs jānorēķinās par augstāku Tarifu, kas neatbilstu Komersanta izmaksām par dabasgāzi. Tāpat arī Regulatora piedāvātais priekšlikums pārskatīt Tarifus pēc pārejas perioda beigām, kad Komersantiem būtu jāaut iekļaut kompensācijas mehānismu Tarifu aprēķinā, varētu radīt pēkšņu un ievērojamu papildus slogu Gala lietotājiem, kas cita starpā radītu arī lieku negatīvu rezonansi sabiedrībā.

Fortum skatījumā risinājumam būtu jābūt vērstam uz noregulējumu, kas neietver masveida Tarifu pārapsiprināšanu pie Regulatora, maksimāli izslēdzot situācijas, kas veicinātu Komersantu un Regulatora administratīvā resursa palielināšanu, un vienlaikus sabalansētu Komersantu un Gala lietotāju intereses.

2. Fortum redzējums par Tarifu noteikšanu pārejas periodam pēc dabasgāzes tirgus atvēršanas.

Fortum ieskatā, kā jau iepriekš minēts, risinājumam pārejas periodā, līdz būs izstrādāts jauns Tarifu noteikšanas modelis, būtu jānodrošina šobrīd spēkā esošo Tarifu piemērošanas turpināšanas iespēju atbilstoši tirgū pastāvošajām gāzes cenām, bez pašlaik spēkā esošo Tarifu mākslīgas pārapsiprināšanas, kad vienīgās izmaiņas ir saistītas ar dabasgāzes cenas izmaiņām saistībā ar dabasgāzes tirgus atvēršanu.

Konceptuālais risinājums Fortum ieskatā varētu būt:

- Pašreizējos apstiprinātajos Tarifos tiek saglabāti noteiktie Tarifi pie dažādām dabasgāzes tirdzniecības cenām, kas noteiktas ar vidējo soli 7.11 EUR (var atšķirties pie dažādiem līmeņiem dēļ noapaļošanas pēc konvertācijas no latiem uz eiro). Apstiprinātajos Tarifos tiek norādīts arī dabasgāzes diferencētais tirdzniecības gala tarifs, kas atbilst katra Komersanta līdz šim faktiskajai dabasgāzes cenai par kuru tas norēķinās par dabasgāzi un, balstoties uz kuru, ir noteikti Tarifi. Regulators šo tabulu varētu iekļaut Metodikā nevis kā atsauci uz Regulatora apstiprinātu dabasgāzes tirdzniecības gala tarifu, bet kā noteikta veida "formulu", nosakot, ka tā tiek izmantota turpmākai Tarifu piemērošanai, balstoties uz faktiskajām Komersanta izmaksām par dabasgāzi.
- Regulators Metodikā iestrādā pašreiz spēkā esošo dabasgāzes cenu tabulu, kas atspoguļo visu dabasgāzes diferencētos tirdzniecības gala tarifus, kas noteikti pie dažādām dabasgāzes tirdzniecības cenām, taču, kā jau iepriekš minēts, nevis kā atsauci uz apstiprinātu dabasgāzes tirdzniecības gala tarifu, bet kā noteiktu "formulu" siltumapgādes Tarifu aprēķināšanai un piemērošanai. Tāpat Metodikā būtu jāiestrādā formula, pēc kuras dabasgāzes cenu tabulā, balstoties uz faktisko Komersanta dabasgāzes cenu tiek noteikts Tarifs, atbilstoši līdz šim lietotajai Komersanta patēriņa grupai. Ja iegūtais rezultāts ir starp diviem dažādiem dabasgāzes cenu līmeņiem, to apaļo uz leju līdz tuvākajam norādītajam dabasgāzes cenas līmenim.
- Tarifu cenas noteikšanu atbilstoši dabasgāzes cenai veic Regulators visiem Komersantiem, kas tiek regulēti. Noteiktos Tarifus visiem Komersantiem Regulators publicē normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", kā arī savā mājas lapā. Attiecīgais Komersants Regulatora mājas lapā vai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" pārliedcinās kāds attiecīgajā mēnesī ir piemērojams Tarifs un publisko to savā mājas lapā.

- Ja Komersants nepiekrīt Regulatora noteiktajam Tarifam, tas iesniedz Regulatoram jaunu Tarifu projektu un apstiprina jaunu Tarifu balstoties uz faktiskajām dabasgāzes izmaksām, kurā tiks kompensēta neatbilstība faktiskajām izmaksām.
- Katru mēnesi Komersantiem ir pienākums iesniegt Regulatoram pierādījumus par konkrētajam mēnesim piemērojamo dabasgāzes cenu, norādot cenu ietekmējošos faktoros, un izmantotās references (ja tā ir kādai piesaistīta), kā arī aktu par iepriekšējā mēnesī faktiski piemēroto dabasgāzes cenu un apmaksāto rēķinu;
- Gadījumā, ja Komersants visu vai daļu no Gala lietotājiem piegādātās siltumenerģijas iepērk no neatkarīga ražotāja, kura siltumenerģijas tarifs ir regulēts un noteikts pie dažādām dabasgāzes tirdzniecības cenām. Metodiskā attiecībā uz šādu situāciju būtu jāiekļauj attiecīgu regulējumu, kur Gala lietotājiem piemērojamais Tarifs tiktu noteikts, balstoties uz vidējām svērtajām cenām par dabasgāzi, aprēķinā izmantojot apstiprinātajā Tarifā norādītos iepirkšanās un pašu saražotās siltumenerģijas apjomus, un atbilstošās dabasgāzes faktiskās cenas Komersantam un neatkarīgajam ražotājam. Fortum ir gatava sadarboties ar Regulatoru un turpināt diskusiju par šāda regulējuma niansēm.

3. Dažādas pieejas pielietošana nosakot cenu situācijās, kad daļa siltumenerģijas tiek iepirkta no neatkarīgā ražotāja.

Sarunās ar Regulatora pārstāvjiem, kurās piedalījās arī Fortum pārstāvis, Regulatora pārstāvji izteica viedokli, ka neatkarīgi no tā vai Komersants visu siltumenerģiju saražo pats, vai arī daļu iepērk no neatkarīgā ražotāja, risinājumam Tarifu noteikšanai pēc gāzes tirgus atvēršanas būtu jābūt vienādam visās situācijās. Esošais normatīvais regulējums un tirgus situācija rāda, ka praksē pastāv vairāki centralizētās siltumapgādes darbības modeļi. Tostarp situācijas, kad centralizētās siltumapgādes operators patstāvīgi spēj saražot visu nepieciešamo siltumenerģijas apjomu, kā arī situācijas, kad centralizētās siltumapgādes operators iepērk siltumenerģiju no neatkarīga ražotāja. Likumsakarīgi, atšķirīgās situācijās ir nepieciešama atšķirīga pieeja arī cenu noteikšanā. Fortum viennozīmīgi atbalsta tiesiskās vienlīdzības principa nozīmīgumu, taču saskaņā ar tiesību zinātnē izteiktajām atziņām, vienlīdzības princips tieši paredz, ka vienādos faktiskajos un tiesiskajos apstākļos izturēšanās ir jābūt vienādai, savukārt atšķirīgos apstākļos izturēšanās ir jābūt atšķirīgai. Vienlīdzības princips pieļauj un pat prasa atšķirīgu attieksmi pret personām, kas atrodas atšķirīgos apstākļos. Tādējādi, attiecībā uz atšķirīgām faktiskajām situācijām centralizētajā siltumapgādē, ir ne tikai iespējams, bet pat nepieciešams paredzēt attiecīgas atšķirības cenu noteikšanā, kas ņemtu vērā un atspoguļotu atšķirīgos faktiskos apstākļus. Kā jau norādīts, Fortum ir gatava turpināt diskusiju un detalizēti apspriest iespējamus risinājumus, kā augstāk izklāstīto risinājumu cenu noteikšanai pielāgot un attiecināt arī uz situāciju, kad centralizētās siltumapgādes operators siltumenerģiju iepērk no neatkarīga ražotāja.

4. Benchmark princips.

Fortum atbalsta lielāku elastību un mazāk striktu cenu regulēšanu, un "benchmark" principa ieviešana varētu būt viens no veidiem, kā sabalansēt uzņēmumu un patērētāju intereses, izvairoties no nesamērīgām administratīvām procedūrām. Fortum ir gatava konstruktīvi sadarboties ar Regulatoru un sīkāk analizēt un apspriest "benchmark" principa vai citu risinājumu ieviešanu.

5. Divdaļīgais tarifs.

Fortum atbalsta lielāku dažādību cenu noteikšanas kārtībā, kas ļautu nodrošināt visatbilstošāko piedāvājumu siltumenerģijas lietotājiem dažādās tirgus situācijās, tostarp divdaļīgā tarifa ieviešanu, un ir gatava sadarboties ar Regulatoru turpmākā iespējamo risinājumu izstrādē. Attiecībā tieši uz divdaļīgo tarifu, Fortum vēlas norādīt, ka, iespējams, divdaļīgā tarifa iespējas ieviešanai varētu būt nepieciešamas plašākas izmaiņas šobrīd spēkā esošajā normatīvajā regulējumā.

Nemot vērā, ka Regulators ir izsludinājis konsultāciju vienlaicīgi arī par grozījumiem koģenerācijas tarifu aprēķināšanas metodikā, kur piedāvātais risinājums ir analogisks siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā paustajam, attiecīgi arī Fortum viedoklis ir analogisks.

Fortum ir gatava sadarboties ar Regulatoru un turpināt diskusiju, lai konstruktīvi rastu risinājumu Tarifu regulējumam pēc dabas gāzes tirgus atvēršanas.

Aina Bataraga
Valdes priekšsēdētāja

Sigita Kravale
Prokūriste

K.Bekēris
Tel.: 29185878,
e-pasts:kaspars.bekeris@fortum.com